

Crna Gora
Ministarstvo ekonomije

**Predlog akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja ženskog
preduzetništva Crne Gore 2015-2020, za 2018.god.**

STRATEŠKI PRIORITET 1. KREIRANJE POVOLJNOG POSLOVNOG AMBIJENTA ZA RAZVOJ ŽENSKOG PREDUZETNIŠTVA

	Planirane aktivnosti	Očekivani rezultati	Indikatori ostvarenosti Izvori verifikacije	Nadležnost	Period
Mjera: M0 – Uspostavljanje međuresornog tela za koordinaciju i praćenje implementacije Strategije ženskog preduzetništva					
1.0.1.	Potpisivanje Memoranduma o saradnji sa opštinama u cilju unapređenja ženskog preduzetništva	Potpisani memorandumi	Uspostavljeni lokalni mehanizmi za razvoj ženskog preduzetništva	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Direkcija za razvoj MSP. UNDP, UPCG, lokalne samouprave	kontinuirano
1.0.2	Procjena lokalnih mehanizama u opštinama za podršku ženskom preduzetništvu	Osnovan i počeo sa radom ženski biznis inkubator u opštini Rožaje	Broj žena preduzetnica – stanarki inkubatora	UPCG, Lokalna samouprava – opština Rožaje	2017-2018
Mjera: M1 – Analiza raspoloživih institucionalnih infrastrukturnih kapaciteta i realizovanih programa nefinansijske podrške MSP sa aspekta ušuća i uticaja na žene preduzetnice					
1.1.1.	Analiza kapaciteta i realizovanih programa nefinansijske podrške MSP sa aspekta ušuća i uticaja na žene preduzetnice	Utvrđen predlog programa za unapređenje nefinansijske podrške za žene preduzetnice	Realizovan program podrške razvoju ženskog preduzetništva	PKCG; ME,	2018
1.1.2	Realizacija programa nefinansijske podrške MSP sa aspekta ušuća i uticaja na žene preduzetnice	Osnivanje Centra za kompetencije u Podgorici	Početak rada Centra	UPCG	Kraj 2018
Mjera: M2 - Povećanje infrastrukturnih kapaciteta i ponude pružanja savetodavnih usluga ženama u svim fazama poslovnog poduhvata (od pokretanja, rasta, transfera vlasništva i upravljanja, promašaja...)					
1.2.1	Mentorska podrška preduzeticama i izrada programa obuke	Urađeni biznis planovi Urađen program obuke	Broj realizovanih biznis planova Broj sprovedenih obuka	Ministarstvo ekonomije – Direkcija za MSP, IRF, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, UNDP, lokalne samouprave, lokalne agencije za razvoj, NVO	kontinuirano
Mjera: M3 – Pozitivnom diskriminacijom povećati ušuće žena u programima podrške MSP u okviru realizacije svih relevantnih politika i planova i programa javnog sektora od nacionalnog do lokalnog nivoa					
1.3.1	Utvrđene kvote kojima se obezbjeđuje minimum ušuća žena u programima podrške MSP	Povećan broj i iznos dodeljene podrške ženama u okviru programa podrške MSP	Izveštaj o realizovanim programima	ME, Direkcija MSP Ključni partner: ZZZCG, MRSS, MLJMP,MF	kontinuirano

Mjera: M4 - Promocija preduzetništva i realizacija programa podrške namenjenih za samozapošljavanje žena (start-up)					
1.4.1	Realizacija promotivnih aktivnosti u okviru javnog sektora i najšire javnosti o efektima realizovanih programa:	Realizovane aktivnosti u cilju promocije ženskog preduzetništva Saradnja sa TVCG Saradnja sa institucijama, lokalnim samoupravama, akademskom zajednicom, NVO Saradnja sa medijima	Izveštaji, TV emisije, Skupovi, radionice, okrugli stolovi	Direkcija za razvoj MSP UPCG ZZZ	kontinuirano
1.4.2	Realizacija promotivnih aktivnosti u okviru najšire javnosti o efektima realizovanih programa	Povećana zainteresovanost žena da startuje svoj biznis	Skupovi, radionice, okrugli stolovi Promocija uspešnih žena preduzetnica kroz kampanju „Dobro iz Crne Gore“ Promocija uspešnih žena preduzetnica kroz kampanju „Dobro iz Crne Gore“	ME, Direkcija za MSP UPCG, ZZCG, IRFCG, , PKCG, MBA	kontinuirano
1.4.3	Organizovan sajam ženskog preduzetništva	Podrška većoj vidljivosti ženskog preduzetništva	Izveštaji Direkcije i ostalih uključenih institucija	Direkcija za MSP, MLJMP (ORR) PKCG UPCG, organizacije civilnog društva	2018
1.4.4	Promocija IPA 2014 – oblast: žensko preduzetništvo na lokalnom nivou	Osnažene lokalne institucije i žene u preduzetništvu	Medijski događaj	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, UPCG, UNDP,	2018
1.4.5	Organizovanje okruglih stolova na temu ekonomskog osnaživanja žena	Smanjena stopa nezaposlenih žena na tržištu rada	Broj organizovanih događaja	Ministarstvo ekonomije – Direkcija za MSP, ZZCG, Unija poslodavaca, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, međunarodni partneri, lokalne samouprave	2018
1.4.6.	Organizovanje učešća žena preduzetnica na sajmovima u zemljama regiona i šire	Podrška većoj vidljivosti ženskog preduzetništva	Najmanje dvije organizovane posjete sajmovima sa 10 prisutnih preduzetnica	PKCG;	2018
1.4.7.	Organizovanje okruglih stolova na temu ekonomskog osnaživanja žena	Podrška edukaciji postojećih i potencijalnih preduzetnica	Realizovana 2 okrugla stola sa 40 učesnika	PKCG;	2018
Mjera: M5 - Promocija održivog preduzetništva i realizacija programa podrške za brzorastuće i inovativne poslovne poduhvate žena					

1.5.1	Realizacija promotivnih aktivnosti u okviru javnog sektora i najšire javnosti o efektima realizovanih programa podrške postojećim biznisima preuzetnica	Povećan broj žena opstalih u biznisu, Definisani predlozi za unapređenje programa podrške	Skupovi, radionice, okrugli stolovi	Direkcija za MSP ME, Direkcija za MSP, UPCG, ZZCG, IRFCG, MBA	kontinuirano
Mjera: M6 - Uspostavljanje i unapređenje ženskih biznis inkubatora na nivou sva tri regiona uz povoljnije uslove boravka					
1.6.1	Razmotrene mogućnosti uspostavljanja inkubatora za početnice u biznisu	Obavljeni pregovori sa opštinama Odabrane lokacije Definisani ključni akteri	Potpisani sporazumi o saradnji Otvoren(i) nov(i) inkubatori za žene preduzetnice	ME, Direkcija za MSP BSC Bar UPCG	2018
Mjera: M7 - Analiza regulatornog okvira obavljanja preduzetničke aktivnosti s posebnim aspektom na rodnoš					
1.7.1	Analiziran regulatorni okvir sa aspekta identifikovanih barijere za razvoj ženskog preduzetništva	Utvrđen predlog za izmenu propisa	Analiza	APŽ, Udruženje preduzetnica, UPCG, ME	kontinuirano
Mjera: M8- Unapređenje regulatornog okvira koji će eliminisati rodnu nejednakost i osigurati pojednostavljenje i predvidivost kroz smanjenje broja procedura, potrebne dokumentacije i smanjene troškove					
1.8.1	Preispitati mogućnost smanjenja poreskih troškova u prvoj godini poslovanja žena preduzetnica	Olakšavanje poslovanja preduzetnica u startovanju biznisa	Predlog izmene propisa	Direkcija, APŽ, UP, UPCG, PKCG; MBA	2018
1.8.1.	Urađena anketa o regulatornim barijerama koje posebno dotiču žene preduzetnice	Identifikovane barijere kao osnov za pravnu analizu	Anketa o barijerama Predlog izmjene propisa	PKCG;	2018
1.8.2	Predložene promjene regulatornog okvira koji će eliminisati rodnu nejednakost, ali i osigurati pojednostavljenje kroz smanjenje broja procedura, potrebne dokumentacije i troškova imajući u vidu princip Think Small First, preporuke EU i primjera dobre prakse	Smanjen broj procedura, potrebne dokumentacije i troškova, na nivo preporučenih normi u EU	Predlog izmene propisa	APŽ	2018
Mjera: M10 – Na nivou lokalnih samouprava provjeriti opravdanost i visinu pojedinih lokalnih taksi, posebno s aspekta uticaja na razvoj ženskog preduzetništva.					
1.10.1	Na nivou lokalnih samouprava preispitana politika lokalnih taksi	Olakšavanje poslovanja preduzetnica u startovanju biznisa	Registar fiskaliteta na lokalnom nivou	UPCG	2018

--	--	--	--	--	--

STRATEŠKI PRIORITET 2. BOLJI PRISTUP FINANSIJAMA

	Planirane aktivnosti	Očekivani rezultati	Indikatori ostvarenosti Izvori verifikacije	Nadležnost	Period
Mjera: M11 – Kreiranje i promovisanje posebnih grant programa za žene koje pokreću biznis (start-up program koji nije samo za nezaposlene žene)					
2.11.1	Realizacija grant programa za žene koje pokreću biznis	Povećan broj žena koje startuju svoj biznis Realizacija grant programa podrške za nove preduzetnice u okviru posebnog projekta	Iznos sredstava Broj start-up firmi Izveštaj	ME, IRFCG APŽ; UP, Direkcija za MSP, UPCG	2018
2.11.2	Izrada studije izvodljivosti	Utvrđen okvir za realizaciju programa	Studija Odluka o realizaciji programa	IRFCG, APŽ; UP, Direkcija za MSP	2018
Mjera: M12 –Unaprediti finansiranje ženskog preduzetništva u okviru IRFCG i ZZCG kreiranjem novih i unapređenjem postojećih instrumenata u skladu sa potrebama i mogućnostima žena preduzetnica, a čija će se dostupnost biti jednaka u ruralnim i urbanizovanim oblastima					
2.12.1	Realizovani posebni programi namenjen preduzeticama kroz projekat Podrška rodnim i antidiskriminacionim politikama, čiji su nosioci MLJMP i UNDP	Povećan broj žena preduzetnica u ruralnim oblastima Sproveden dio projekta koji se odnosi na ekonomsko osnaživanje žena u Podgorici i Nikšiću.	Broj firmi Izveštaj o sprovođenju programa	IRFCG, ZZCG, Direkcija za MSP MPRR, MLJMP, APŽ, UP APŽ	2018
2.12.2.	Dodijeljena kreditna sredstva pod povoljnijim uslovima od tržišnih	Dodijeljena kreditna sredstva za projekte čiji su nosioci žene	Broj i iznos dodijeljenih kredita	IRFCG, ZZCG	2018.
Mjera: M13 – Ispitati mogućnost osnivanja garantnog fonda ili posebne garancijske sheme za žene preduzetnice za start-up kredite					
2.13.1	Pokrenuta realizacija programa garancija za žene preduzetnice	Olakšan pristup kreditima	Broj dodijeljenih garancija Broj dodijeljenih kredita	IRF CG	2018
Mjera: M14 - Pripremiti poseban program obuke za ključno osoblje finansijskih institucija kako bi bolje razumjeli potrebe žena preduzetnice					
2.14.1	Realizovan program obuke u okviru Biznis savjetovašta za žene i mlade u Glavnom gradu, koje vodi APŽ	Povećana svesnost o potrebama preduzetnica	Broj treninga Broj institucija Broj učesnika	APŽ, Direkcija MSP Glavni grad	2018
Mjera: M15 – Promovisanje specifičnih potreba žena preduzetnica u okviru saradnje sa bankarskim sektorom, koje treba da rezultira uspostavljanjem specifičnih bankarskih instrumenata namenjenih ženama preduzeticama					
2.15.1	Promocija ženskog preduzetništva u okviru javnog i bankarskog sektora	Identifikovane mogućnosti za napređenjem bankarske ponude	Broj skupova, okruglih stolova Predlog bankarskih instrumenata	APŽ, Bankarski sektor, CBCG	2018

2.15.2	Razmatranje mogućnosti za uvođenje novih instrumenata banaka za finansiranje žena preduzetnica	Povećana ponuda banaka uz povoljnije uslove	Broj finansiranih ženskih biznisa	APŽ, UP Bankarski sektor, CBCG	2018
--------	--	---	-----------------------------------	-----------------------------------	------

STRATEŠKI PRIORITET 3. OBEZBJEĐENJE POTREBNIH ZNANJA I VJEŠTINA

	Planirane aktivnosti	Očekivani rezultati	Indikatori ostvarenosti Izvori verifikacije	Nadležnost	Period
Mjera: M16 – Razviti specijalizovane programe obuke na osnovu TNA čime će se osigurati pristup žena znanjima i vještinama potrebnim u različitim fazama preuzetničkog ciklusa uz subvencioniranje troškova					
3.16.1	Godišnja TNA analiza žena preduzetnica	Kontinuirano utvrđivanje potreba preduzetnica za specifičnim treninzima	Rezultati ankete Utvrdjivanje predloga subvencioniranih treninga Obezbeđen budžet	Direkcija za MSP, APŽ, UPCG, PKCG, MBA	2018
3.16.2	Edukovanost budućih korisnica kredita	Povećano znanje o preduzetništvu	Broj edukovanih žena – budućih preduzetnica	ZZZCG	2018. Redovni budžet
3.16.3.	Realizacija treninga za preduzetnice	Organizovani treninzi za preduzetnice na aktuelne teme	Liste učesnika	Direkcija za MSP, APŽ, UPCG, PKCG, MBA	2018
3.16.3.a	Realizacija treninga za preduzetnice	Organizovani treninzi za preduzetnice na aktuelne teme	Razvoj trening programa za MSP u saradnji sa CEFTA/DIHK Održane 2 obuke, obučeno 20 preduzetnica	PKCG;	2018
Mjera: M17 – Uvesti posebne programe mentorstva i savjetodavne podrške za žene u svim fazama poslovnog razvoja i da budu dostupni ženama iz sva tri regiona Crne Gore, te da su prilagođeni radnom vremenu i obavezama žena preduzetnica					
3.17.1	Mentorska podrška preduzeticama i izrada programa obuke	Urađeni biznis planovi Urađen program obuke	Broj realizovanih biznis planova Broj sprovedenih obuka	Ministarstvo ekonomije – Direkcija za MSP, IRF, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, UNDP, UPCG,	2018
3.17.2	Realizovan program savjetodavnih usluga	Nastavak aktivnosti po pitanju pružanja podrške preduzeticama – u svim fazama poslovnog razvoja (usluge savjetovanja)	Broj i vrsta programa, Broj učesnika/korisnica programa	UPCG	2018

3.17.3	Kreiran program mentorstva za preduzeća u vlasništvu preduzetnica	Pružena mentorska podrška za sticanje i unapređenje biznis vještina (potencijalnih) zaposlenih	Spisak mentora, Spisak učesnica obuke, Clipping medija	UPCG	Kraj 2018-2019
3.17.4	Realizovan program savjetodavnih usluga u okviru "Biznis savjetovališta za žene i mlade"	Nastavak aktivnosti po pitanju pružanja podrške preduzetnicama – u svim fazama poslovnog razvoja (besplatne usluge savjetovanja)	Izveštaji UPGC i APŽ	APŽ, Biro za ekonomsku saradnju i podršku biznis zajednici Glavnog grada, UPGC	2018
Mjera: M18 - Unaprijeđenje postojećih programa obuke za preduzetnice (potencijalne i postojeće) shodno njihovim kapacitetima, interesovanjima i potrebama uz angažovanje i uspješnih žena preduzetnica koje bi polaznicama prenosile svoje znanje i iskustvo iz prakse					
3.18.1	Realizovan program obuke kao primeri dobre prakse koji sprovode žene preduzetnice Biznis savjetovalište za žene i mlade u Glavnom gradu	Podignuta svesnost o uspešnosti žena kao preduzetnica Unapređeno poslovanje preduzetnica	Broj obuka Broj žena trenera Broj žena polaznica	Direkcija za MSP, APŽ UPCG, UP, PKCG, MBA	kontinuirano
3.18.2.	Realizovan program obuke kao primjeri dobre prakse koji sprovode žene preduzetnice	Podignuta svjesnost o uspešnosti žena kao preduzetnica Unaprijeđeno poslovanje preduzetnica	2 obuke 2 žene treneri 20 žena polaznica	PKCG;	kontinuirano
3.18.3	Sprovoditi programe obuke i seminare za žene koje otpočinju privatni biznis ili su vlasnice MSP, uz posebne obuke za žene iz teže zapošljivih kategorija	Realizovan nastavak aktivnosti po pitanju edukacije preduzetnica (seminari, treninzi)	Broj obuka	UPCG	kontinuirano

STRATEŠKI CILJ 4. PROMOCIJA, UMREŽAVANJE I ZAGOVARANJE INTERESA ŽENA PREUZETNICA

	Planirane aktivnosti	Očekivani rezultati	Indikatori ostvarenosti Izvori verifikacije	Nadležnost	Period
	Mjera: M20 - Sprovođenje kampanje o značaju ženskog preduzetništva od nacionalnog do lokalnog nivoa na svim medijima, uz kontinuirane tv i radio emisije i novinske priloge				
4.20.1	Kontinuirana realizacija medijske kampanje	Povećanje zainteresovanosti žena za razvojem i unapređenjem biznisa Nastavak aktivnosti po pitanju medijske promocije	Medija plan Budžet Medijski izveštaji	APŽ, Direkcija MSP,UPCG, UP medijske agencije i kuće	kontinuirano
4.20.2	Održavanje specijalizovanih TV i radio emisija	Prisutnost ženskog preduzetništva u svakodnevnom životu najšire zajeinice	Medija plan Budžet Medijski izveštaji	APŽ, Direkcija MSP, UPGC, UP, medijske agencije i kuće	Kontinuirano
4.20.3	Kontinuirana realizacija medijske kampanje	Promocija interesa žena preduetnica, uloge i značaja ženskog biznisa i ulaganja u njegov razvoj, kao i značaja stvaranja poslovnih mreža i međusobne saradnje žena preduzetnica	Izveštaj UPGC; Clipping medija	UPCG	2018
4.20.4	Promocija žena u biznisu kroz specijalizovane TV emisije	Predstavljanje uspješnih poslovnih žena i podizanje svijesti javnosti o značaju ženskih preduzetničkih inicijativa i većeg učešća žena u biznisu	Izveštaj UPGC; Clipping (emisija „Biznis info“ TVCG)	UPCG	2018
	Mjera: M21 - Unaprijediti kapacitete udruženja poslovnih žena, jačati umrežavanje i međusobnu saradnju preduzetnica, posebno na na lokalnom nivou, Jačanje, kao i saradnju žena preduzetnica sa drugim udruženjima (networking) i promocija svetskih trendova (npr. koncept “coworking”)				
4.21.1	Kreiranje akcionog plana za unapređenje kapaciteta udruženja poslovnih žena Apliciranje za sredstva za sprovođenje projekata u okviru IPA poziva	Upravljanje procesom unapređenja udruženja preduzetnica u narednom periodu	Akcioni plan Budžet Izveštaj o realizaciji	APŽ Ključni partner: Direkcija, UPGC, PKCG; MBA	Kontinuirano
4.21.2	Sprovođenje specifičnih obuka i aktivnosti u skladu sa akcionim planom	Povećan broj članica Unapređena uloga udruženja Razvijene nove aktivnosti udruženja	Izveštaj	APŽ	2018, 2019

	Realizacija projekta Zajedno jači (INTERREG program prekogranične saradnje Hrvatska-Crna Gora-BiH)				
4.21.3	Uspostavljanje saradnje sa drugim udruženjima u zemlji i na međunarodnom nivou,	Unapređenje umrežavanja i internacionalizacija poslovanja Razvoj novih usluga	Memorandumi o saradnji Izveštaj o realizovanoj saradnji Memorandum o saradnji UPCG i MEF Perspektive u organizaciji SKP 2018; Izveštaj UPCG Izveštaj PKCG	APŽ, UP, Direkcija, UPCG, PKCG;	Kontinuirano
4.21.4	Pomoć članicama za uključivanje u klastere i lance vrednosti	Unapređeno poslovanje članica kroz poslovnu uključenost u klastere ili lance vrijednosti	Ugovor o saradnji Ugovori o proširenju biznisa i nastupa na novim tržištima	Vodeća Institucija: APŽ, UP Ključni partner: Direkcija, UPCG, PKCG; MBA	Kontinuirano
4.21.5	Kreiranje akcionog plana za unapređenje kapaciteta udruženja poslovnih žena Apliciranje za sredstva za sprovođenje projekata u okviru IPA poziva	Upravljanje procesom unapređenja udruženja preduzetnica u narednom periodu	Akcionni plan Budžet Izveštaj o realizaciji	APŽ	Kontinuirano
4.21.6.	Kreiranje akcionog plana za unapređenje kapaciteta Koordinacionog Odbora za žensko preduzetništvo PKCG	Upravljanje procesom unapređenja rada Odbora u narednom periodu	Akcionni plan Izveštaj PKCG	PKCG;	Kontinuirano
4.21.7	Sprovođenje specifičnih obuka i aktivnosti u skladu sa akcionim planom	Povećan broj članica Unapređena uloga udruženja Razvijene nove aktivnosti udruženja	Izveštaj PKCG	PKCG;	Kontinuirano
Mjera: M23 – Uvođenje godišnje nagrade za žene preuzetnice uz promociju na svim nacionalnim i lokalnim medijima, uz finansiranje od strane javnog sektora					

4.23.1	Utvrđivanje godišnje nagrade i akcionog plana za realizaciju	Podizanje svesnosti među ženama preduzetnicama i u najširoj javnosti Definisanje nagrađivanih kategorija	Akcionni plan realizacije Partneri Mediji Budžet	APŽ, UP Direkcija, UPG, PKCG; MBA , ZZCG CG, PKCG	2018
4.23.2	Realizacija procesa izbora i dodjele nagrada	Podizanje svesnosti među ženama preduzetnicama i u najširoj javnosti	Program manifestacije Medijska pokrivenost	APŽ, UP, UPCG, PKCG, Direkcija	2018
Mjera: M24 - Uspostavljanje kvalitetnih i ažurnih baza podataka članstva udruženja žena preduzetnica i formiranje jedinstvenog registra					
4.24.1	Uspostavljena elektronska baza podataka žena preduzetnica koja se redovo ažurira	Raspolaganje kvalitetnim podacima o članicama i njihovim potrebama	Inovirane baze podataka žena preduzetnica (članica PKCG , UPG, APZ, i UP)	UPCG, APŽ, PKCG; UP	2018
Mjera: M25 – Uspostaviti stalni dijalog i saradnju udruženja preduzetnica sa predstavnicima javnog sektora od nacionalnog do lokalnog nivoa (vladine institucije, parlament, lokalne samouprave itd.), radi predstavljanja i ostvarenja svojih poslovnih interesa					
4.25.1	Uspostavljanje odbora za javno zagovaranje pri Asocijaciji poslovnih žena CG sa akcionim planom	Podizanje svesnosti o značaju dijaloga sa javnim sektorom u okviru udruženja	Odbor Akcionni plan	APŽ Direkcija, UPG, PKCG; MBA , PKCG	2018
4.25.2	Uspostavljanje redovnog dijaloga sa javnim sektorom na svim nivoima	Nastavak podrške aktivnostima javnog sektora (na lokalnom i nacionalnom nivou) po pitanju stvaranja okruženja koje podstiče razvoj ženskog preduzetništva	Izveštaj o realizovanoj saradnji	UPCG	kontinuirano
4.25.3.	Uspostavljanje stalnog dijaloga i saradnje udruženja preduzetnica sa predstavnicima javnog sektora od nacionalnog do lokalnog nivoa radi predstavljanja i ostvarenja svojih poslovnih interesa	Podizanje svjesnosti o značaju dijaloga sa javnim sektorom u okviru nadležnosti Koordinacionog Odbora za žensko preduzetništvo PKCG	Izveštaj PKCG	PKCG;	2018